

ĆWICZYMY MOWĘ W DOMU

RADY DLA RODZICÓW

BĄDZ W STAŁYM
KONTAKCIE Z LOGOPEDĄ,
ABY NA BIEŻĄCO
KONTROLOWAĆ EFEKTY
DZIECKA.

NIE ZNIECHĘCAJ SIĘ NIE
WIDZĄC
NATYCHMIĄSTOWYCH
EFEKTÓW - NA SUKCES
TRZEBA CIERPLIWIE
ZAPRACOWAĆ.

DROGI RODZICU !!!
ZNAJDZ STAŁĄ PORĘ
DNIA PODCZAS , KTÓREJ
ZAWSZE BĘDZIECIE
ĆWICZYĆ.
SYSTEMATYCZNOŚĆ TO
PODSTAWA.

CZAS TRWANIA ĆWICZEŃ
DOSTOSUJ DO
AKTUALNYCH
MOŻLIWOŚCI DZIECKA.

WYKORZYSTUJ KAŻDĄ
OKAZJĘ PODCZAS
CODZIENNYCH ZABAW
I ZAJĘĆ BY UTWALIĆ
POPRAWNĄ WYMOWĘ.

Jak pomóc dziecku rozwijać mowę?

rozmawiaj
z dzieckiem

mów do dziecka
spokojnie i powoli

recytujcie
wierszyki

śpiewajcie

nie zdrabiaj

czytajcie

bawcie się
paluszkami

układajcie puzzle

trenujcie
małe rączki

trenujcie całe ciało

Centrum
NEUROlogopedyczne

KONSEKWENCJE
ZBYT DŁUGIEGO

SSANIA SMOCZKA

 nieprawidłowa pozycja spoczynkowa
języka

 nieprawidłowe połykanie

 nieprawidłowe oddychanie

 wady zgryzu

 wady wymowy

Skutki zbyt wczesnego dostępu do tabletów i smartfonów

- opóźnienie rozwoju mowy
- zaburzenia koncentracji uwagi
- osłabienie motoryki małej
- problemy ze snem i wyciszeniem się
- wady postawy tak zwany "smartfonowy kark"
- zaburzenia emocjonalne

Pamiętaj!

- do 3 roku życia max 15 minut dziennie
- do 5 roku życia max 30 minut dziennie
- tylko pod kontrolą rodzica
- nie podczas posiłków

SKRÓCONE (KRÓTKIE) WĘDZIDEŁKO PODJĘZYKOWE

Co to jest?

Najczęstsza wada anatomiczna jamy ustnej. Wędzidełko, czyli fałd błony śluzowej, który znajduje się pod językiem i łączy go z dnem jamy ustnej jest na tyle krótkie, że uniemożliwia swobodny ruch języka po jamie ustnej.

Objawy:

- zaburzenia ssania w wieku noworodkowym (problemy z karmieniem piersią),
- trudności w podniesieniu języka do górnych zębów lub przesuwaniu na boki,
- wysunięcie języka w kierunku brody jest niemożliwe bądź czubek języka przypomina kształtem serce, ♥
- trudności w prawidłowym wymiawianiu głosek, które wymagają pionizacji języka.

Konsekwencje:

- mało efektywne ssanie piersi, dziecko się bardziej męczy i stresuje (mama też),
- wady wymowy,
- wady zgryzu,
- nieodpowiednia higiena jamy ustnej,
- problemy z żuciem pokarmów stałych i nieprawidłowe połykanie.

Co możesz zrobić?

- skonsultuj się z logopedą; jeżeli potwierdzi potrzebę podcięcia wędzidełka podjęzykowego:
- wykonaj zabieg u stomatologa lub laryngologa

MAMO! TATO!

PRZECZYTAJCIEM BAJKĘ!

Bajki

POZYTYWNE WPŁYWAJĄ NA ROZWÓJ MOWY!

- Stymulują rozwój mowy
- Wzbogacają zasób słownictwa
- Wspierają proces kształtowania się słuchu językowego
- Pobudzają do aktywności językowej
- Uczą przez naśladownictwo i doświadczenia
- Rozwijają zdolności komunikacyjne

Bajki

SPRAWIAJĄ, ŻE JESTEM MĄDRZEJSZY!

- Pomagają w rozpoznawaniu emocji
- Rozwijają wyobraźnię
- Rozwijają myślenie przyczynowo-skutkowe
- Rozwijają spostrzegawczość
- Kształtują pamięć słuchową
- Ułatwiają mówienie o problemach
- Uczą rozumieć świat

Rodzicu, czytaj codziennie swojemu dziecku. Jest to doskonały sposób na poszerzenie zasobu słownictwa.

Paulina Mistal

PRÓCHNICA U DZIECI

i jej logopedyczne skutki

Rozwojowi próchnicy sprzyja nieprawidłowa higiena jamy ustnej oraz dieta (m.in. zbyt duża ilość cukrów)!

1

UTRATA ZĘBÓW

Przedwczesna utrata zębów mlecznych powoduje również opóźnienie w wyrzynaniu się zębów stałych.

2

WADY W ROZWOJU KOŚCI TWARZY, ZWŁASZCZA SZCZĘKI I ŻUCHWY

3

WADY ZGRYZU ORAZ UŁOŻENIA ZĘBÓW

Przyczynia się do powstawania wad zgryzu (m.in. przodozgryzu, zgryzu, głębokiego) oraz wad w ułożeniu zębów (m.in. rotacje).

4

TRUDNOŚCI W GRYZIENIU, ŻUCIU I FORMUŁOWANIU KĘSA

Próchnica rodzi kłopoty z odżywianiem i prawidłowym trawieniem przyczyniając się do powstawania refluksu żołądkowo-przełykowego, tzn. cofania się treści żołądkowych do przełyku.

5

NIEPRAWIDŁOWOŚCI W STAWIE SKRONIOWO-ŻUCHWOWYM

6

WADY WYMOWY

Próchnica przyczynia się do powstawania problemów z prawidłową wymową, powoduje wady wymowy (często seplenienie).

MIĘDZYZĘBOWOŚĆ

Moje dziecko* mówi z językiem między zębami/wargami – czy to jest wada wymowy?

TAK

~~NIE~~

Dlaczego?

Ponieważ, w języku polskim głoski są wymawiane z językiem schowanym w jamie ustnej, a granicę jego ułożenia stanowi wewnętrzna strona zębów.

1. Czy dziecko z wady wyróżnić?

Nie, trzeba pójść do logopedy.

2. Jakich głosek może dotyczyć wada?

Wada może dotyczyć: „s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż, ś, ź, ć, dź, r, l, t, d, n”.

3. Kiedy należy rozpocząć terapię logopedyczną?

Od chwili pojawienia się (zauważenia wady przez dorosłych).

4. Jaka jest bezpośrednia przyczyna wady?

Nieprawidłowa praca języka.

1.

2.

3.

4.

8.

7.

6.

5.

8. Czy korekta wady zgryzu wpłynie automatycznie na poprawę wymowy?

Nie, korekta wady zgryzu powinna być prowadzona równoległe z terapią logopedyczną.

7. Czy konieczne jest leczenie ortodontyczne?

Tak.

6. Czy międzyzębowość może być przyczyną wady zgryzu dziecka?

Tak, choć często wada wymowy i wada zgryzu mają tę samą przyczynę – nieprawidłową pracę języka.

5. Co może być przyczyną niewłaściwej pracy języka?

- oddychanie przez usta
- choroby układu oddechowego
- zbyt długie karmienie butelką
- długie używanie smoczka
- ssanie palca
- nieprawidłowe połknięcie śliny, płynów i pokarmów stałych
- krótkie wędzidełko języka, itd..

* Międzyzębowość występuje również u młodzieży i osób dorosłych.

Terapia logopedyczna powinna być podjęta niezależnie od wieku.

Filary terapii logopedycznej

Podstawą terapii jest zaufanie do logopedy, którego zadanie polega na rozwijaniu i utrwalaniu konkretnych umiejętności dziecka za pomocą ćwiczeń logopedycznych.

Ważną rolę w procesie terapii logopedycznej odgrywają rodzice, którzy zgodnie ze wskazówkami logopedy wykonują ćwiczenia z dzieckiem w domu.

Zaufanie

Współpraca

Systematyczność

Odpowiedzialność

Utrwalenie konkretnej umiejętności wymaga czasu i wielokrotnych powtórzeń. Dopiero wtedy można przejść do kolejnego etapu terapii.

Jeśli terapię prowadzi kilku specjalistów, to warto pamiętać o tym, że najważniejszy jest wspólny plan działań. Wszyscy współpracujący z dzieckiem logopedzi powinni w tym samym czasie utrwalać tę samą głoskę i wiedzieć, w jaki sposób jest ona utrwalana.

KIEDY DO LOGOPEDY?

Przed
przedszkola

Skontaktuj się z logopedą, jeśli dziecko:

NIE MÓWI
lub
MÓWI
BARDZO MAŁO

mówi tak,
że jego
MOWA jest
NIEZROZUMIAŁA
dla innych ludzi

podczas mówienia
WYSUWA JĘZYK
między zęby, ZNIEKSZTAŁCA
lub ZAMIENIA głoski

MÓWIŁO
I PRZESTAŁO
albo
NIE MÓWI
W OKREŚLONYCH
SYTUACJACH
i miejscach

MÓWI PRZEZ NOS

ODDYCHA PRZEZ USTA
i śpi z otwartą buzią

SSIE KCIUK, WARGĘ
LUB POLICZEK

mo-mo-mowa

JAKA SIĘ,
NIE MÓWI
PŁYNNIE

MA TRUDNOŚCI Z JEDZENIEM –
gryzieniem, żuciem,
połykaniem
ORAZ PICIEM z kubeczka
lub przez słomkę

NADMIERNIE
SIĘ ŚLINI

MA ZABURZONY
SŁUCH

MA NIEPRAWIDŁOWĄ
BUDOWĘ
NARZĄDÓW MOWY

WCZESNA STYMULACJA JĘZYKOWA

Trening oddechowy

Usprawnianie narządów mownych

Onomatopeje

Werbalizacja codziennych czynności

Czytanie i opowiadanie

Ćwiczenia grafomotoryczne

Usprawnianie dużej motoryki

MOWA + RUCH

Zabawy paluszkowe

Obrazowanie wierszy gestami

Rysowane wierszyki

Wyliczanki

Trening oddechowy

Oddychanie jest naturalną i prawidłową, tj. przeponową czynnością fizjologiczną w okresie niemowlęcym. Wraz z przybieraniem postawy pionowej u dzieci następują zmiany toru oddychania niekorzystne dla mowy (Dolega 2003). Dzięki odpowiednim ćwiczeniom (Rocławski 1986, Sachajska 1987, Emiluta-Rozya 1994, Franczyk, Krajewska 2002) następuje: udrożnienie prawidłowego typu oddychania, racjonalne zużycie powietrza podczas mówienia i wydłużenie fazy wydechowej (Sachajska 1987).

Usprawnianie narządów mownych

Niektóre elementy aparatu głosowo-artykulacyjnego, tzn. język, wargi, żuchwa i podniebienie miękkie muszą wykonywać precyzyjne i szybkie ruchy, wtedy mowa będzie płynna i czysta brzmieniowo. Trening narządów jest wstępem do późniejszego sprawnego ich ułożenia podczas wypowiadania poszczególnych dźwięków, wyrazów, zdań i dłuższych wypowiedzi. Prawidłowe tempo mówienia u najmłodszych spowalnia słabą sprawność narządów artykulacyjnych, dlatego też istotne jest ich usprawnienie (Emiluta-Rozya 1994, Spalek, Pechowicz-Kulakowska 1996, Kania 2001, Skorek 2001, Michalak-Widera 2002).

Onomatopeje

Zleksykalizowane twory językowe (Słodownik-Rycaj 2000), czyli onomatopeje zastępują pierwsze wyrazy małego dziecka i pozwalają na kontakty werbalne z osobami z najbliższego otoczenia. Stanowią one także sylaby tworzące późniejsze

słowa. Wszelkie werbalizowane zabawy z najmłodszymi oparte na wyrazach dźwiękonaśladowczych (Sachajska 1987, Minczakiewicz 1997, Kozłowska 1998) odgrywają ważną rolę w kształtowaniu mowy dzieci.

Werbalizacja codziennych czynności

Wychowywanie najmłodszych w świecie cichy, tj. poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum kontaktów słownych powoduje, iż ich rozwój intelektualny ulega zubożeniu (Sawa 1990, Zaleski 1992). Dziecko uczy się mówić poprzez naśladowanie, trzeba więc wielu bodźców słownych dla późniejszej bogatej leksyki. Nazywanie wykonywanych czynności, desygnatów, czy emocji (Emiluta-Rozya 1994, Minczakiewicz 1997, Franczyk A., Krajewska K., 2002, Stecko 1996) pomaga w poznawaniu świata nie tylko dzieciom prawidłowo rozwijającym się lecz także maluchom, u których rozwój przebiega nieharmonijnie (Michalak-Widera, Węsierska 2001).

Czytanie i opowiadanie

Propagowanie codziennego czytania dzieciom jest cenną inicjatywą, wspomagającą globalny rozwój najmłodszego pokolenia. Zastępowanie obrazu telewizyjnego lub komputerowego żywym słowem wspiera i stymuluje rozwój werbalnej komunikacji interpersonalnej (Pileccy 2001). Czytanie i opowiadanie dzieciom wzbogaca ich słownictwo, rozwija wyobraźnię i wdraża do późniejszego samodzielnego czytania (Sachajska 1987, Michalak-Widera, Węsierska 2001).

Zabawy paluszkowe

Przykładem kulturowym dawniej w Polsce, a zwłaszcza na wsi, były zabawy paluszkowe (Zaleski 1992, Minczakiewicz 1998). Obecnie zwyczaj ten traktowany jest jak anachronizm. Zabawy warto wykorzystywać ze względu na możliwość rozwijania podstawowego słownictwa dziecka, jak i zapoznanie z różnymi fragmentami ciała malucha. Stanowią one więc prosty sposób na nawiązanie kontaktu z małymi dziećmi, które jeszcze nie mówią (Minczakiewicz 1998).

Obrazowanie wierszy gestami

Łączenie tekstów rymowanych ze wskazywaniem odpowiednich przedmiotów, równocześnie bawi i uczy dzieci. Wielokrotne powtarzanie tekstów pozwala poznawać nowe słowa i ćwiczy pamięć. Nazywanie i wskazywanie, np. poszczególnych części ciała orientuje dziecko w schemacie własnego ciała (Minczakiewicz 1998).

Rysowane wierszyki

Rysowane wierszyki (Szumanówna 1991) są połączeniem słowa i odpowiednio dostosowanej formy graficznej. Kreślenie symboli desygnatów z równoczesną recytacją prostych tekstów rymowanych zmusza dziecko do śledzenia ruchu i słuchania tekstu. Wielokrotność powtórzeń sprzyja wymawianiu przez dziecko początkowo ostatnich sylab w wersach, następnie wybranych wyrazów i w końcu recytacji całego tekstu.

Wyliczanki

Przyjemność aktywnej zabawy połączonej z rytmiczną recytacją stanowią wyliczanki. Ćwiczą one umiejętność wybrzmiewania trudnych zbitek wyrazowych, zaznajamiają z nowymi wyrazami. Zabawy z wyliczankami utrwalają elementy prozodyczne wypowiedzi niezmiernie istotne w mówieniu (Minczakiewicz 1997). Matematyczne wyliczanki (Gruszczak-Kolczyńska, Zielińska 2000) dodatkowo zapoznają dziecko z cyframi i liczeniem.

Ćwiczenia grafomotoryczne

Dzięki treningowi małej motoryki następuje usprawnienie precyzyjnych ruchów ręki niezbędnych do nauki pisania (Bogdanowicz 1991). Ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej u dzieci najmłodszych należy rozpoczynać od ćwiczeń palców i dłoni (Franczyk, Krajewska 2002), przechodząc do zabaw graficznych na dużych formatkach, z wykorzystaniem naturalnych surowców, np. piasku, błota, kaszy lub masy solnej.

Usprawnianie dużej motoryki

Zestawienia przedstawiające umiejętności ruchowe z prawidłami kształtowania się mowy dziecka potwierdzają współzależność, której nie można bagatelizować (Lenneberg 1980). Aktywność ruchowa poparta słowem wyrabia nowe umiejętności niezbędne dla globalnego rozwoju dziecka (Franczyk, Krajewska 2002). Zabawy gimnastyczne wyrabiają płynność i zręczność ruchów, ćwiczą zmysł równowagi, wdrażają do zaradności i odwagi (Trawińska 1988).

ZALETY CZYTANIA KSIĄŻEK

„Książka jest niczym ogród, który można włożyć do kieszeni.”
(chińskie przysłowie)

gimnastyka dla mózgu

i dostarcza wiedzy i informacji

książki są dobrym tematem do rozmów

poprawia humor i odstresowuje

rozwija umiejętności pisarskie

ćwiczy koncentrację i skupienie

świetna i niedroga rozrywka

pobudza kreatywność

wzbogaca język i słownictwo

turkawka korelacja
dekadencja ambigüencja
skonfundowany konfabulacja
prokrastynacja hermeneutyka
Kathia
zazilians

książki są oknem na świat

książki stawiają pytania pobudzające do dalszych przemyśleń

dobrze wpływa na pamięć

rozwija uczucia i zdolność do empatii

wprowadza do nieznanego, fantastycznego świata

Sprawność ręki a rozwój mowy

Pomiędzy rozwojem mowy dziecka a sprawnością rąk jest ścisła zależność, ponieważ w strukturze mózgu pola ruchowe ręki sąsiadują z polami, które odpowiedzialne są za ruchy narządów mowy. Dlatego usprawnianie dłoni wpływa zarówno na usprawnianie motoryki małej, jak i rozwój mowy dziecka oraz usprawnianie motoryki narządów mowy.

Usprawnianie rąk dziecka pobudza rozwój jego mowy

Ręce są również nośnikiem komunikatów niewerbalnych (np. gest wskazywania)

Jak stymulować sprawność dłoni?

- malowanie i kolorowanie
- wydzieranie, wycinanie, wyklejanie
- nawleknięcie koralików
- zapinanie i odpinanie guzików
- lepienie, wałkowanie, ugniatanie (np. plasteliny)
- darcie i gnienie papieru
- układanie klocków
- odkręcanie i zakręcanie nakrętek
- przyczepianie spinaczy
- mieszanie i przesypywanie (np. piasku)

Kiedy?

Już od urodzenia można usprawniać dłonie dziecka poprzez masażyki, zabawy paluszkowe, manipulowanie przedmiotami oraz dotykanie różnych faktur i konsystencji.

Dziecko może usprawniać pracę rąk również podczas codziennych czynności samoobsługowych np. jedzenia, mycia się czy ubierania.

KLINIKA LOGOPEDYCZNA

Bądź świadomym rodzicem!

 /logopedyczna

Drogi rodzicu! Drogi nauczycielu!

Widzę, że martwicie się, kiedy nagle zaczynam mieć kłopoty z mówieniem, gdy myślicie, że się jąkam. Nie zamartwiajcie się moją mową – możecie mi pomóc, by słowa wychodziły mi z ust coraz swobodniej. Z Waszą pomocą na pewno sobie poradzę!

Bawcie się ze mną!
Nie musimy wciąż rozmawiać, chętnie spędzę z Wami czas także bez mówienia!

Czekajcie na mnie cierpliwie, aż skończę, bez ponaglania mnie!

Cieszymy się sobą nawzajem – kontakt z Wami jest dla mnie ważniejszy niż stu procentowa płynność!

Pozwólcie mi przejmować inicjatywę w zabawie i popełniać błędy!

Zostawiajcie mi przestrzeń na wypowiedź, nie zasypujcie mnie gradem pytań!

Uczcie się razem ze mną!

Słuchajcie uważnie tego, co mówię, potwierdzajcie, że mnie rozumiecie!

Wzmacniajcie mnie, nagradzajcie gestami i słowami – pamiętajcie o szczyrych pochwałach!

Pozwólcie mi mówić tak, jak potrafię, nie wyręczajcie mnie!

Mówcie do mnie wyraźnie, prosto i odpowiednio wolno!

Nauczcie mnie jak stosować pauzy w mówieniu!

Przewodnik dla rodziców małych dzieci, które mają problem z płynnością mowy

Zaburzenia płynności mowy u maluchów (np. tzw. jąkanie wczesnodziecięce) dla wielu dzieci są ogromnym utrudnieniem w codziennym życiu. Problemy z płynnością w mówieniu u małych dzieci nie zawsze mijają samoistnie, mogą wymagać ingerencji otoczenia. Jeśli mimo Twojego wsparcia problem w mowie dziecka nadal się utrzymuje lub budzi Twój niepokój, nie trać czasu – skonsultuj się z logopedą!

Opracowanie: Anna Chrostek, Barbara Jeziorczak, Katarzyna Węsierska
Projekt graficzny: Agnieszka Iłaszczuk
Zdjęcia: Paweł Otto

www.centrumlogopedyczne.com.pl
wydawnictwo@centrumlogopedyczne.com.pl

 **CENTRUM
LOGOPEDYCZNE**

SPOKOJNIE, TO TYLKO JĄKANIE!

Jąkam się! Przeczytaj, jak to ogarniam!

Rozmawiam:

- z rodzicami – są po mojej stronie!
- z nauczycielem – tłumaczę, jak mi pomóc!
- z logopedą – uczy mnie, co robić z jąkaniem!
- z najlepszym przyjacielem – zawsze mnie wspiera!

Jestem:

- dobry w wielu rzeczach, mam zainteresowania, pasje – będę je rozwijał!
- wystarczająco dobry – nie ma ludzi doskonałych!

Jestem gotowy, by:

- dowiadywać się jak najwięcej o jąkaniu – stawać się ekspertem od mówienia i jąkania!
- wypowiadać się, gdy mam coś do powiedzenia, także wtedy, gdy się jąkam!
- rozmawiać o jąkaniu, otwarcie dzielić się z innymi moją wiedzą na ten temat!

Wiem, że *trening czyni mistrza*, dlatego:

- jestem cierpliwy i wytrwały w osiąganiu moich celów!
- rozpracowuję moje jąkanie – poznaję je, by lepiej nim zarządzać!
- pokonuję trudności – pamiętam, że warto podejmować wysiłek i nie zrażać się potknięciami!

Mam wybór – jeśli terapia mi nie odpowiada, szukam innej, bardziej dopasowanej do mnie!

Gdy ktoś mi dokucza, to wiem, że nie powinienem być bierny – mogę poprosić o pomoc i mogę się bronić! Jestem asertywny, nie agresywny!

Widzę, że martwicie się, kiedy nagle zaczynam mieć kłopoty z mówieniem, gdy myślicie, że się jąkam.
Nie zamartwiajcie się moją mową – możecie mi pomóc, by słowa wychodziły mi z ust coraz swobodniej.
Z Waszą pomocą na pewno sobie poradzę!

ABC

Mówcie do mnie wyraźnie, prosto i odpowiednio wolno!

Naučcie mnie, jak stosować pauzy w mówieniu!

Bawcie się ze mną!
Nie musimy wciąż rozmawiać, chętnie spędzę z Wami czas także bez mówienia!

Pozwólcie mi mówić tak, jak potrafię, nie wyręczajcie mnie!

Zostawiajcie mi przestrzeń na wypowiedź, nie zasypujcie mnie gradem pytań!

Czekajcie na mnie cierpliwie, aż skończę, bez ponaglania mnie!

Pozwólcie mi przejmować inicjatywę w zabawie i popełniać błędy!

Słuchajcie uważnie tego, co mówię, potwierdzajcie, że mnie rozumiecie!

Wzmacniajcie mnie, nagradzajcie gestami i słowami – pamiętajcie o szczerych pochwałach!

Uczcie się razem ze mną!

Cieszymy się sobą nawzajem – kontakt z Wami jest dla mnie ważniejszy niż stu procentowa płynność!

ABC

Drogi rodzicu! Drogi nauczycielu!

Zaburzenia płynności mowy u maluchów (np. tzw. jąkanie wczesnodziecięce) dla wielu dzieci są ogromnym utrudnieniem w codziennym życiu. Problemy z płynnością mówienia u małych dzieci nie zawsze mijają samoistnie, mogą wymagać ingerencji otoczenia. Jeśli mimo Twojego wsparcia problem w mowie dziecka nadal się utrzymuje lub budzi Twój niepokój, nie trać czasu – skonsultuj się z logopedą!

NOWOŚĆ NA POLSKIM RYNKU WYDAWNICZYM!
PRZEWODNIK DLA RODZICÓW MAŁYCH DZIECI,
KTÓRE MAJĄ PROBLEM Z PŁYNNOCIĄ MÓWIENIA

Opracowanie: Anna Chrostek, Barbara Jeziorczak, Katarzyna Węsierska
Projekt graficzny: Jarostaw Telenga
Zdjęcia: Piotr Skiba

www.centrumlogopedyczne.com.pl
wydawnictwo@centrumlogopedyczne.com.pl

ZABAWY BUZI I JĘZYKA DLA KAŻDEGO SMYKA

CZYLI JAK ZABAWNE MINKI POMAGAJĄ W PIĘKNYM MÓWIENIU

Opanowanie mowy jest dla dziecka procesem trudnym i długotrwałym. Doskonale wiedzą o tym dorośli, którzy uczą się języków obcych. Dziecko nabywa język ojczysty nieco inaczej. Uczy się go niejako poprzez **zanurzenie** w świecie języka ojczystego. Odbywa się to dzięki osobom z otoczenia, które mówią do dziecka i co ważniejsze rozmawiają z nim. Pragniemy przekonać Państwa, że proponowane przez nas proste zabawy – wykonywane wspólnie z dzieckiem, np. przed lustrem, pomagają w opanowywaniu pięknej wymowy. Aby minki i zabawy z dmuchaniem były efektywne oraz skuteczne, muszą być dla dziecka radosną zabawą. Znajdźcie Państwo tutaj przykłady ćwiczeń usprawniających motorykę aparatu oddechowego oraz mownego, tj. warg, języka, podniebienia miękkiego. Warto wiedzieć, że dobra ich praca odpowiada za jakość naszej wymowy. Zachęcamy do wspólnych ćwiczeń z dzieckiem, w formie krótkich zabaw. Ważne jest, by pokazać dziecku, zwłaszcza na początku pracy, że istotne jest powtarzanie ćwiczeń, zaś efekty przyjdą z czasem. W miarę wielokrotności powtórzeń ćwiczenia będą wykonywane coraz precyzyjniej. Nie należy więc ponaglać dziecka, zmuszać do powtarzania, zwłaszcza, gdy jest zmęczone czy chore. Jeśli – pomimo wielu ćwiczeń – dziecko ma kłopot z wykonaniem jakiegoś ćwiczenia, np. gdy trzeba unosić język ku górze, sugerujemy skorzystanie z konsultacji logopedycznej. Ćwiczenia należy wykonywać systematycznie, ale krótko, gdyż to daje najlepsze rezultaty. Ważne jest także, by jednorazowo nie przedłużać ćwiczeń, zwłaszcza oddechowych. Zabawy oddechowe prowadzimy w krótkich, kilku minutowych seriach, w dobrze przewietrzonym pomieszczeniu – najlepiej godzinę przed lub po posiłku.

Na początek, zachęcamy do rozgrzewki narządów mownych w postaci **szalonych miniek**, które każde dziecko wykona z przyjemnością – zwłaszcza, jeśli może naśladować mamę lub tatę robiących dziwne miny. Kolejno przechodzimy do ćwiczeń języka, warg, podniebienia miękkiego, kończąc na zabawach oddechowych. Jesteśmy przekonane, że ten plakat będzie pomocny dla rodziców, nauczycieli, a także logopedów, czyli wszystkich, którzy pragną, aby mowa dziecka rozwijała się prawidłowo. Za nasze propozycje będą zachętą dla dzieci do prostych, lecz jakże skutecznych zabaw buzi i języka dla każdego smyka.

ROZGRZEWKA

• Wytrzeszcz oczy i wysuń język z buzi.

• Rozciągnij szeroko wargi palcami.

• Pokaż, jak się martwisz.

• Pokaż, jak się złościś.

JĘZYK

• Unieś język w kierunku nosa.

• Opuść język w kierunku brody.

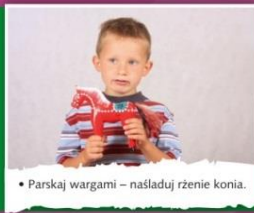

• Przesuń język w kierunku jednego kąca ust.

• Przesuń język w kierunku drugiego kąca ust.

WARGI

• Parskaj wargami – naśladuj rżenie konia.

• Zawarcz, tak jak ruszający motor.

• Zagraj palcami na wargach.

• Wydaj okrzyk Indianina, wymawiając długo „o” i uderzaj dłońią o wargi.

PODNEBIENIE MIĘKKIE

• Przeńś na kartkę elementy papierowego nieba, zasysając powietrze przez rurkę.

• Pogrupuj papierowe serca według wielkości, zasysając je przez rurkę.

• Sortuj figury geometryczne według wzoru, przenosząc je za pomocą rurki.

• Unosź pianki, wciągając powietrze przez rurkę.

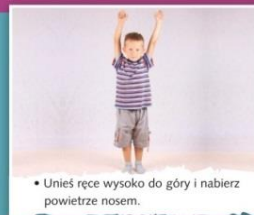
ODDECH

• Nabierz tyle powietrza nosem, by miś leżący na Twoim brzuchu unosił się.

• Wypuść powietrze i popatrz, jak miś opada.

• Unieś ręce wysoko do góry i nabierz powietrze nosem.

• Opuść ręce w dół, aż do podłogi, jednocześnie wydychając powietrze.

opracowanie graficzne plakatu: www.jarekholanga.pl

OGÓLNOPOLSKI SYSTEM OCHRONY ZDROWIA

OSOZ

W TROSCE O ZDROWSZE SPOŁECZEŃSTWO

to, co najcenniejsze...

założ bezpłatnie i bezpiecznie
**INDYWIDUALNE
KONTO
ZDROWOTNE**

- dostęp do danych medycznych przez Internet
- pełna historia zdrowia w elektronicznej kartoteczce
- profilaktyczne programy zdrowotne
- powiadomienia SMS-em lub pocztą elektroniczną
- sprawdzanie dostępności leków on-line
- kontrola reakcji uczuleniowych
- sprawdzanie interakcji leków
- wyszukiwarka aptek i lekarzy
- rejestracja on-line do lekarza

Zdrowie Twojego Dziecka!

WWW.OSOZ.PL

LOGOPEDA – KTO TO TAKI?

To nie tylko specjalista od [safy]

Termin 'logopedia' pochodzi od greckich wyrazów 'logos' – słowo, mowa oraz 'paideia' – wychowanie. Działalność logopedów nie ogranicza się do usuwania wad wymowy. Zadania logopedii to kształtowanie i usprawnianie mowy i komunikacji, czyli umiejętności związanych nie tylko z czynnościami mówienia i rozumienia mowy, ale także wymianą informacji pomiędzy użytkownikami języka.

Czym zajmuje się logopeda?

Opieką logopedyczną od urodzenia po wiek senioralny:

PROFILAKTYKA
zaburzeń mowy i komunikacji, czyli zapobieganiem nieprawidłowościom oraz ich wczesnym wykrywaniem

TERAPIA, czyli kształtowaniem mowy i komunikacji w przypadku braku, przywróceniem - w przypadku utraty, usprawnianiem - w przypadku dysfunkcji

WCZESNĄ INTERWENCJĄ u noworodków i niemowląt

WADAMI WYMOWY spowodowanymi np. nieprawidłowym zgięciem, skróconym wędzidełkiem języka, nawykowym oddychaniem przez usta, niewłaściwym przełykaniem, trudnościami związanymi z przyjmowaniem i obróbką pokarmów

MUTYZMEM WYBIÓRCZYM

zaburzeniami mowy i komunikacji związanymi z **USZKODZENIEM UKŁADU NERWOWEGO**

zaburzeniami mowy i komunikacji u osób ze **SPEKTRUM AUTYZMU**

nauką głosu zastępczego u osób po **USUNIĘCIU KRŹTAŃ**

OPÓŹNIENIEM ROZWOJU MOWY

zaburzeniami mowy i komunikacji u osób z **WADĄ SŁUCHU** i **ZABURZENIAMI PRZETWARZANIA SŁUCHOWEGO**

JAKANIEM i innymi problemami z **PŁYNNOCIĄ** i **TEMPEM MÓWIENIA**

niedokształceniem mowy u osób **NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE**

zaburzeniami mowy u osób z **CHOROZAMI PSYCHICZNYMI**

zaburzeniami mowy u **OSÓB STARSZYCH**

BADANIAMI LOGOPEDYCZNYMI, czyli **DIAGNOZOWANIEM** zaburzeń mowy i komunikacji

LOGOPEDIĄ ARTYSTYCZNĄ, czyli doskonaleniem mowy już ukształtowanej (dyskcja, emisja i higiena głosu)

LITERATURA:

- Grabias S. (2012). Teoria zaburzeń mowy. Perspektywy badań, typologia zaburzeń, procedury postępowania logopedycznego. W: S. Grabias, M. Kurkowski (red.), Logopedia. Teoria zaburzeń mowy. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Emilia-Rozja D. (2008). Modyfikacja zestawienia form zaburzeń mowy H. Mierzejewskiej (tł. Emilia-Rozja W. J. Porzycki-Pomsta [red.], Diagnostyka i terapia w logopedii. Warszawa: Elipsa.
- Mierzejewska H., Emilia-Rozja D. (1997). Projekt zestawienia form zaburzeń mowy. Audiologia, tom X, 37-48.
- Stryczek I. (1981). Logopedia. Warszawa: PWN.

OPRACOWANIE:

- dr Jakub Skrzek (koordynator)
- mgr Joanna Czajka
- mgr Oksana Collinska
- mgr Magdalena Iwan-Tyburka
- mgr Dorota Letniczak
- mgr Ewa Zajączewska

KIEDY MOJE DZIECKO PRAWIDŁOWO WYMÓWI GŁOSKĘ [r]?

Dlaczego mogą pojawiać się trudności?

Nieprawidłowa artykulacja głoski [r] określamy mianem ROTACYZMU.

Nieprawidłowa budowa aparatu artykulacyjnego

Skrócone wędzidełko języka

Kiedy?

- Głoska [r] powinna pojawić się do 6. roku życia.
- Głoska [r] jest uznawana za najtrudniejszą głoskę w języku polskim.
- Głoska [r] może być pomijana, zniekształcana lub zastępowana głoskami [ʃ] i [ʒ].
- Głoska [r] jest spółgłoską przedniojęzykowo-działową, ustną, dźwięczną. Przy jej wymowie czubek języka uderza o dąsia. Boki języka przylegają do wewnętrznych powierzchni zębów górnych i dąsael.

Obniżona sprawność aparatu artykulacyjnego, w tym niska sprawność języka

Co zrobić, gdy głoska [r] jest nieprawidłowo wymawiana?

- Jeśli pojawiają się wątpliwości, czy dziecko prawidłowo wymawia głoskę [r], należy niezwłocznie skonsultować się z logopedą. Specjalista ustali, czy dana artykulacja głoski [r] ma charakter rozwojowy czy jest wadą wymowy.
- Co zrobić, aby nie zakłócić prawidłowego rozwoju głoski [r]?
- Nie przedłużać używania smoczków i butelek.
 - Nie stosować zbyt długo kubków „niekapków” i butelek z „dzióbkiem”.
 - Podawać dziecku pokarmy zróżnicowane, w tym również te twarde, ponieważ ich jedzenie jest znakomitym ćwiczeniem aparatu artykulacyjnego.
 - Obserwować ułożenie języka w jamie ustnej. Jeśli dziecko śpi z otwartą buzią, oddycha nawykowo przez usta, wsuwa język między zęby lub trzyma język na dnie jamy ustnej, należy szybko ustalić przyczynę.
 - Nie zmuszać dziecka do artykulowania głoski [r], zwłaszcza jeśli aparat artykulacyjny nie jest do tego gotowy. W razie pytań i wątpliwości należy skontaktować się z logopedą.

Naśladowanie nieprawidłowych wzorców

Zbyt wczesne nakłanianie dziecka do wymówienia głoski [r] pomimo braku gotowości aparatu artykulacyjnego

LITERATURA:

- Gajkowski T., Jastrzebowska G. (red.) (2001). *Logopedia. Pytania i odpowiedzi*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Mohalik Widera I., Węsierska K. (2012). *Test do badań przesiewowych mowy dla dzieci w wieku przedszkolnym*. Katowice: Wydawnictwo UrbiKat 2.
- Wasiliewa G. (2010). *Zeszyt powiem nr. Materiał językowy z głoską r po spółgłoskach*. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.

OPRACOWANIE:

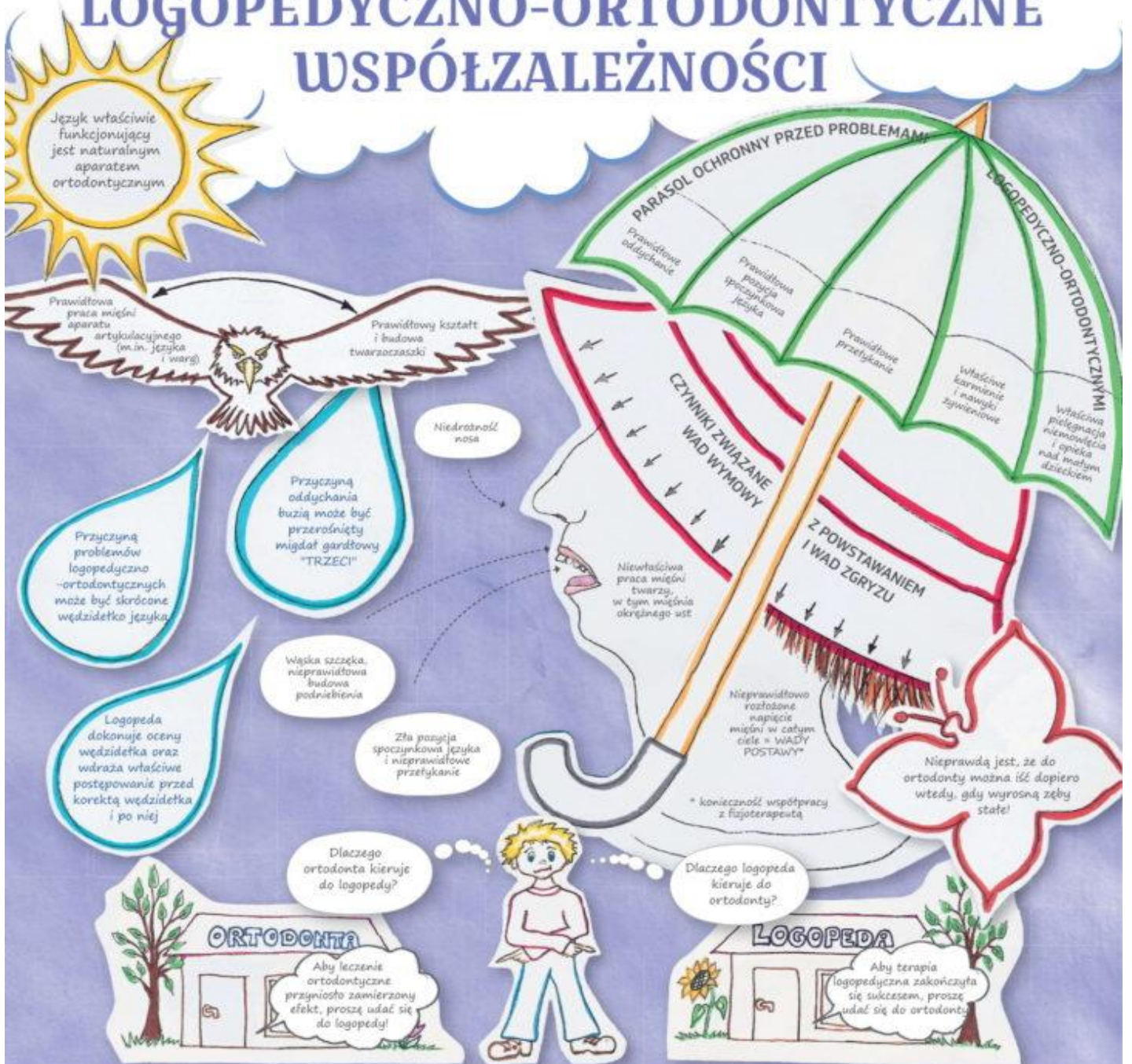
- mgr Katarzyna Hermanowska (koordynator)
- mgr Katarzyna Białas
- mgr Karolina Brzezinska
- mgr Joanna Nowakczyk
- mgr Małgorzata Mioduszanowska
- mgr Małgorzata Niewińska

OPIEKA MERYTORYCZNA:
dr Jakub Skrzniel

GOŁYNIEC/USIS

LOGOPEDYCZNO-ORTODONTYCZNE WSPÓLZALEŻNOŚCI

LITERATURA:

- Borowiec A. (2016). Sprzężone zaburzenia w układzie ustno-twarzowym. Zasady współpracy w zespole terapeutycznym: ortodonta – logopeda – fizjoterapeuta. W: A. Donagała, U. Miercka (ed.), *Sięty Języczek logopedyczny*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Karłowicz I. (ed.) (2008). *Zarys współczesnej ortodontii*. Warszawa: PWN.
- Konońska L. (2007). *Wymowa osób z wadą zgryzu*. Szczecin: Wydawnictwo Meda Druk.
- Młekiński P. (2018). *Kto ma nosa do zębosa*. Wydawnictwo Butelka.pl.

OPRACOWANIE:

- mgr Małgorzata Polnicka (koordynator)
- mgr Ewa Dąbrowska-Mosk
- mgr Helena Młczak

OPIEKA

- MERYTORYCZNA:
- dr Jakub Siwicki

